

Motion till riksdagen 2012/13:Fö233

av Kerstin Engle m.fl. (S)

Ja till fyrverkerier – men nolltolerans mot skador

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kraftiga insatser för att minska olyckorna i samband med hantering av fyrverkerier.

Motivering

Svenskarna köper fyrverkeriraketer för runt 200 miljoner kronor om året. Sedan 2002 är smällare förbjudna. Varje år söker omkring 250 personer sjukhusvård efter fyrverkeriolyckor. Förbudet mot smällare som kom 2001 tycks inte ha fått någon större effekt. Nu är skadorna fler än direkt efter smällarförbudet.

Vid nyår rapporteras regelmässigt åtskilliga bränder i hela landet i samband med skjutande av raketer. Raketskjutande runt nyår är också ett stort gissel för många hundägare och deras hundar.

Socialstyrelsen sammanställde statistik i slutet av 2009. Denna sammanställning visar att trots det smällarförbud som kom för snart tio år sedan är det fortfarande för många skador. Statistiken visar också att under en tioårsperiod har fem unga män skadats så svårt att de har avlidit. Praktiskt taget samtliga övriga skadade är också unga män. 70 % av de skadade är män under 25 år. Skadestatistiken har brister då de skador som behandlas i primärvården saknas i den centrala statistiken.

Både i Norge och i Finland har man infört förbud mot större fyrverkeripjäser de senaste åren, men efter den statliga utredningen ”Ja till fyrverkerier – men med färre skador” som kom vid millennieskiftet nöjde sig den svenska regeringen med att förbjuda smällare.

I samband med en dödsolycka för något år sedan uppmanades kommunerna av Rikspolisstyrelsen att införa lokala raketförbud för att minska olycks-

Fel! Okänt namn på

riskerna. Det har visat sig svårare än man anat att införa nya regler för att begränsa fyrverkeriplågan till nyår.

I Skåne har länsstyrelsen satt stopp för alltför generella förbud. Flera kommuner har fått nej. Detta motiveras bl.a. med att det i förarbetena till ordningslagen sägs att föreskrifter inte får göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Enligt Rikspolisstyrelsen saknar polisen resurser att ingripa mot olagliga fyrverkerier. Polisens insatser prioriteras efter vilken straffskala ett brott har. Eftersom brottet i det här fallet ger böter så prioriteras det bort till förmån för misshandel och andra allvarliga brott.

Det är förbjudet att sälja raketer till personer under 18 år. Men polisen har ingen rätt att kroppsvisitera ungdomar som skjuter raketer vilket ytterligare försvårar att komma till rätta med problemet.

Detta belyser också ett problem när det gäller försäljning av fyrverkerier och brist på certifierade handlare. Hade vi haft en certifiering av handlarna där man garanterat deras kompetensnivå hade vi sannolikt varit ett steg på vägen att få ner antalet olyckor och bränder orsakade av fyrverkerier. Kunderna skulle kunna känna sig trygga i att de handlar av en seriös försäljare där man kan få vettiga råd och instruktioner. Om man hanterar fyrverkerier fel kan det innebära stor risk för skador som i allra värsta fall kan vara livshotande. Dessutom skulle ett certifieringssystem underlätta för kommunerna som är tillsynsmyndighet för brandfarlig och explosiv vara.

Inom EU pågår ett arbete som ska säkerhetsklassa fyrverkerier utifrån hur kraftiga, och därmed farliga, de är. Eftersom varje land självt får ta beslut om den högsta säkerhetsklassningen kan Sverige förbjuda raketer med medelhög risknivå att användas av privatpersoner.

Fyrverkerier är ett uppskattat inslag i nyårsfirande och vid andra festliga tillfällen. Ett eventuellt förbud för privatpersoner att hantera fyrverkerier ska naturligtvis inte hindra kommuner och andra med särskilt tillstånd att anordna fyrverkerier.

Mot denna bakgrund bör regeringen överväga kraftiga åtgärder för att få ner olycksfrekvensen i samband med fyrverkerier.

Stockholm den 3 oktober 2012

Kerstin Engle (S)

Ann Arleklo (S)

Annelie Karlsson (S)

Hillevi Larsson (S)